

V Bruseli 10. marca 2026
(OR. en)

7186/26

ENER 119
ENV 217
TRANS 138
ECOFIN 315
RECH 115
CLIMA 126
IND 176
COMPET 301
CONSOM 74

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	10. marca 2026
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2026) 118 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE o financovaní energetickej efektívnosti v Európe Hodnotenie verejných výdavkov na energetickú efektívnosť a energetickú hospodárnosť budov

---

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 118 final.

Príloha: COM(2026) 118 final

V Bruseli 10. 3. 2026
COM(2026) 118 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**o financovaní energetickej efektívnosti v Európe
Hodnotenie verejných výdavkov na energetickú efektívnosť a energetickú hospodárnosť
budov**

Type the document title here.

Type the first subtitle here.

a energetickú hospodárnosť budov

1. ÚVOD

Energetická efektívnosť zohráva kľúčovú úlohu pri dosahovaní úplnej a nákladovo efektívnej dekarbonizácie v celej EÚ do roku 2050, zvyšovaní konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva a zabezpečovaní energetickej bezpečnosti a cenovej dostupnosti energií v súčasnosti aj v budúcnosti. V tejto súvislosti je zníženie plytvania energiou v celom energetickom systéme vo všetkých hospodárskych odvetviach jedným zo strategických cieľov EÚ. Opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti pomáhajú nielen zvyšovať konkurencieschopnosť podnikov v EÚ, ale aj zmierňovať energetickú chudobu a znižovať závislosť EÚ od dovážaných zdrojov energie.

V snahe prispieť k dosiahnutiu cieľa do roku 2030, ktorým je zníženie emisií skleníkových plynov o 55 %, sa v prepracovanom znení smernice o energetickej efektívnosti ⁽¹⁾ stanovuje cieľ, aby primárna energetická spotreba v EÚ do roku 2030 nepresiahla 992,5 Mtoe a aby konečná energetická spotreba nepresiahla 763 Mtoe. To v porovnaní s prognózami referenčného scenára EÚ z roku 2020 zodpovedá zníženiu o najmenej 11,7 % do roku 2030.

Sektor budov zohráva v tomto smere dôležitú úlohu, keďže naň pripadá 36 % celkovej spotreby energie v EÚ a 40 % celkových emisií skleníkových plynov súvisiacich s energiou. 52 % všetkého zemného plynu spotrebovaného v EÚ v roku 2023 sa priamo alebo nepriamo použilo v budovách, takže úspory v tomto sektore takisto pomôžu znížiť súčasnú závislosť od dovážaných fosílnych palív. Energeticky efektívne bývanie navyše znamená cenovo dostupnejšie, dôstojnejšie a udržateľnejšie bývanie. Takmer 75 % fondu budov je podľa súčasných stavebných noriem neefektívnych a 85 až 95 % budov, ktoré v súčasnosti existujú, bude stáť aj v roku 2050. Vážená ročná miera energetickej obnovy je však iba približne 1 %.

Preto **by sa mala miera obnovy aspoň zdvojnásobiť a hĺbka obnovy zvýšiť**, aby sa zabezpečilo, že tento sektor prispeje k cieľom do roku 2030. Všetky nové budovy by mali byť budovami s nulovými emisiami do roku 2030, zatiaľ čo existujúce budovy by sa mali transformovať na budovy s nulovými emisiami do roku 2050. Prepracované znenie smernice o energetickej hospodárnosti budov ⁽²⁾ je mechanizmom na realizáciu stratégie „vlna obnovy“ ⁽³⁾. Jej hlavným cieľom je zvýšiť mieru a hĺbku obnovy v EÚ, a to najmä v prípade budov s najhoršou energetickou hospodárnosťou.

⁽¹⁾ [\(EÚ\) 2023/1791](#).

⁽²⁾ [\(EÚ\) 2024/1275](#).

⁽³⁾ Vlna obnovy pre Európu – ekologizácia našich budov, tvorba pracovných miest, zlepšovanie životných podmienok (COM/2020/662 final).

V posúdení vplyvu na podloženie **oznámenia Komisie o cieľoch v oblasti klímy do roku 2040** ⁽⁴⁾ sa odhaduje, že konečná energetická spotreba v EÚ sa zníži zo 763 Mtoe v roku 2030 na 594 až 624 Mtoe do roku 2040, a to v závislosti od scenára. Do roku 2050 sa konečná energetická spotreba zníži na približne 560 Mtoe. Na sektorovej úrovni sa odhaduje, že úspory energie v **budovách** dosiahnu 35 až 38 % v rôznych scenároch do roku 2040 a 40 % do roku 2050, zatiaľ čo spotreba energie v **priemysle** sa zníži zhruba o 20 % v desaťročí od roku 2031 do roku 2040 a o ďalších 7 percentuálnych bodov v desaťročí od roku 2041 do roku 2050 (z údajov za rok 2030).

Energetická efektívnosť je trojnásobnou výhrou pre našu konkurencieschopnosť, klímu a bezpečnosť a prináša množstvo výhod. Znížením spotreby energie nielenže znížime našu závislosť od dovážaných palív, ale zároveň znížime emisie a posilníme našu energetickú nezávislosť – každá ušetrená kilowatthodina znamená o jednu kilowatthodinu menej, ktorú je potrebné doviezť, dotovať a/alebo vyrobiť. **Investície do energetickej efektívnosti majú obrovský vplyv, pričom každé euro investované do energetickej efektívnosti sa premietne do úspory 12 EUR na nákladoch na energiu počas celého trvania investície v oblasti bývania a 4 EUR v oblasti priemyslu.** Prínosy energetickej efektívnosti sú navyše ďalekosiahle, od dosiahnutia až 40 % požadovaného zníženia emisií CO₂ v EÚ do roku 2030 až po vytvorenie 1,6 milióna pracovných miest a zabránenie značným nákladom na rozšírenie siete, čo z nej robí mimoriadne dôležitú stratégiu pre konkurencieschopnejšie a udržateľnejšie hospodárstvo, a na odhalenie jej plného potenciálu v Európe je potrebné vynaložiť značné investičné úsilie.

Energetická efektívnosť je prvým palivom Európy – čistým, lacným a vyrobeným doma. V súlade so zásadou prvoradosti energetickej efektívnosti by sa riešenia energetickej efektívnosti mali považovať za prvú možnosť pri rozhodovaní o politike, plánovaní a investíciách.

Ako sa zdôrazňuje v Draghiho správe, využitie potenciálu energetickej efektívnosti v Európe si vyžaduje značné investičné úsilie, ktoré sa v súlade s cieľmi v oblasti klímy a energetiky zvýšilo. Podľa scenára modelu PRIMES týkajúceho sa plánu cieľov v oblasti klímy do roku 2040 sa odhaduje, že na dosiahnutie cieľov v oblasti energetickej efektívnosti budú v desaťročí od roku 2021 do roku 2030 potrebné celkové investície do energetickej efektívnosti vo výške približne 370 miliárd EUR ročne ⁽⁵⁾, a to v porovnaní so 120 miliardami EUR ročne v predchádzajúcom desaťročí. To predstavuje trojnásobný nárast. Pre porovnanie, dosiahnutie cieľa zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2030 o 55 % si podľa súčasných odhadov vyžiada investície vo výške zhruba 1 241 miliárd EUR ročne ⁽⁶⁾. Na strane zásobovania energiou a energetickej infraštruktúry sa potreba investícií do energetickej efektívnosti odhaduje na 208 miliárd EUR ročne ⁽⁷⁾ na rovnaké referenčné obdobie. Po roku 2030 sa očakáva mierne zníženie potreby investícií do

---

⁽⁴⁾ [COM/2024/63 final](#).

⁽⁵⁾ Odhad je založený na investíciách na strane dopytu na dosiahnutie cieľov v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 vrátane cieľov v oblasti energetickej efektívnosti, ale bez potreby investícií do dopravy a nových stavieb.

⁽⁶⁾ [SWD/2023/68 final](#).

⁽⁷⁾ [SWD/2024/63 final](#).

energetickej efektívnosti, ale naďalej zostane veľmi vysoká v rokoch 2031 – 2040 (303 miliárd EUR) aj v rokoch 2041 – 2050 (288 miliárd EUR). Opatrenia na zabezpečenie energetickej efektívnosti v budovách vrátane obnovy vykurovania a chladenia budú predstavovať väčšinu investícií potrebných na dosiahnutie cieľov do roku 2030, a to približne 242 miliárd EUR ročne v rokoch 2021 – 2030.

Tieto ciele sa nedajú dosiahnuť len prostredníctvom regulácie, ale budú si vyžadovať mobilizáciu verejných aj súkromných finančných prostriedkov. **Obmedzené verejné zdroje nemôžu pokryť všetky investičné potreby**, preto je potrebné hľadať efektívnejšie a lepšie prispôbené využitie verejných zdrojov. Na urýchlenie súkromných investícií a zníženie s nimi súvisiaceho rizika je takisto potrebné využívať finančné produkty a kombinované financovanie.

S cieľom zabezpečiť potrebné financovanie sa v článku 30 prepracovaného znenia smernice o energetickej efektívnosti vyžaduje, aby Komisia posúdila:

- **súčasný stav verejnej finančnej podpory a schopnosť členských štátov zvýšiť súkromné investície** do energetickej efektívnosti,
- **či je potrebný mechanizmus energetickej efektívnosti alebo kombinácia grantov, technickej pomoci a záruk na úrovni EÚ**, ktoré by pomohli dosiahnuť ciele EÚ v oblasti energetickej efektívnosti a klímy nákladovo efektívnym spôsobom. Komisia je povinná predložiť o tom správu Európskemu parlamentu a Rade.

Okrem toho sa v článku 9 ods. 8 prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov vyžaduje, aby Komisia predložila analýzu:

- štrukturálnych fondov a rámcových programov EÚ vrátane financovania z Európskej investičnej banky, ktoré sa v súčasnosti využívajú na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov, najmä na bývanie, a to z hľadiska ich účinnosti, typov použitých nástrojov, skutočných súm a primeranosti úrovne financovania,
- finančných prostriedkov dostupných z verejných finančných inštitúcií z hľadiska ich účinnosti, typov použitých nástrojov a opatrení a primeranosti úrovne financovania,
- koordinácie financovania z prostriedkov EÚ a národného financovania a iných typov opatrení zameraných na stimulovanie investícií do energetickej hospodárnosti budov, ako aj analýzu toho, či je takéto financovanie dostatočné na dosiahnutie cieľov EÚ.

Cieľom tejto správy je zahrnúť všetky uvedené body, a to v tomto poradí:

- prehľad verejného financovania energetickej efektívnosti a energetickej obnovy v EÚ – kapitola 2,
- posúdenie verejného financovania v EÚ – kapitola 3,
- hlavné zistenia a závery – kapitola 4.

2. PREHEAD VEREJNÉHO FINANCOVANIA ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOTI A ENERGETICKEJ OBNOVY V EÚ

2.1. Verejná finančná podpora na úrovni EÚ

2.1.1. Rozpočtová podpora Únie

Rozpočtová podpora Únie sa zvyčajne poskytuje podľa viacročného finančného rámca (ďalej len „VFR“), t. j. sedemročného rozpočtového plánu. Celkový rozpočet Únie vo VFR na roky 2014 – 2020 predstavoval 1 083 miliárd EUR. VFR na roky 2021 – 2027 má hodnotu 1 211 miliárd EUR. Okrem toho bol na podporu hospodárskej obnovy EÚ po pandémie ochorenia COVID-19 v roku 2021 zriadený dočasný nástroj obnovy – NextGenerationEU vrátane jeho hlavnej iniciatívy Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti – v celkovej hodnote 807 miliárd EUR. Po zohľadnení inflácie sa tak rozpočtové zdroje EÚ v porovnaní s predchádzajúcim VFR zvýšili o 86 %.

Tabuľka 1: Rozpočet EÚ

	Prijaté sumy (v bežných cenách)
VFR na roky 2014 – 2020	1 083 miliárd EUR
VFR na roky 2021 – 2027	1 211 miliárd EUR
NextGenerationEU	807 miliárd EUR
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a VFR na roky 2021 – 2027	2 018 miliárd EUR

Zdroj: Európska komisia, 2024.

Konkrétne v oblasti energetickej efektívnosti sa celkový objem dostupných finančných prostriedkov EÚ medzi rokmi 2014 – 2020 (21 miliárd EUR) a 2021 – 2027 (144,7 miliardy EUR) zvýšil 6,8-krát, čo predstavuje bezprecedentný nárast. Ako sa uvádza v tabuľke 2, dodatočné finančné prostriedky pochádzali najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, čo predstavuje 73,8 % celkovej sumy, a v oveľa menšej miere z politiky súdržnosti.

Tabuľka 2: Financovanie energetickej efektívnosti podľa programov EÚ (v mld. EUR)

	2014 – 2020	2021 – 2027	Zvýšenie (v %)	Percentuálny podiel súčasného VFR (v %)
Spolu za EÚ	21,0	144,7	822	100,0
Fondy politiky súdržnosti	17,8	29,0	132	20,6
Poľnohospodárske fondy	0,7	1,4	100	1,0
EFSI/InvestEU	1,6	1,6	–	1,1
Špecializované programy energetickej efektívnosti (podprogram LIFE Prechod na čistú energiu, ELENA, Horizont Európa)	0,9	2,0	122	1,4

Modernizačný fond	–	6,8	–	4,8
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti	–	103,9 ⁽⁸⁾	–	73,8
<i>Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti pre budovy</i>	–	79,4 ⁽⁹⁾	–	
Spolufinancovanie spolu (súdržnosť + fondy AGRI)	5,5	11,9	116	
Spolu za EÚ + spolufinancovanie	26,5	156,6	491	

Zdroj: Európska komisia, 2024.

Veľká časť prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bola vynaložená na energetickú efektívnosť, a to najmä v budovách. Z dostupných 650 miliárd EUR ⁽¹⁰⁾ sa 103,9 miliardy EUR, t. j. 16 %, použilo na financovanie investícií do energetickej efektívnosti, čím sa táto oblasť politiky stala hlavným príjemcom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Treba poznamenať, že na opatrenia energetickej efektívnosti prideliť finančné prostriedky vo svojich plánoch obnovy a odolnosti všetkých 27 členských štátov, pričom pridelené prostriedky sa pohybovali od 31 % dostupných finančných prostriedkov v prípade Portugalska do 2 % v prípade Fínska. Najväčší podiel finančných prostriedkov bol vyčlenený na **energetickú efektívnosť budov**, a to v celkovej výške **79,4 miliardy EUR (vo všetkých členských štátoch)**. Okrem investícií sa z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti podporuje aj reformné úsilie v oblasti energetickej efektívnosti, a to vrátane zlepšovania regulačných a administratívnych rámcov, vytvárania dlhodobých stratégií a poskytovania informácií a odbornej prípravy.

⁽⁸⁾ Tento údaj znázorňuje odhady nákladov na opatrenia energetickej efektívnosti v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zamerané na obnovu a výstavbu budov, ako aj na projekty energetickej efektívnosti v MSP alebo vo veľkých podnikoch na základe údajov zo septembra 2025. Tento údaj bol získaný súčtom odhadovaných výdavkov spojených s opatreniami sledovanými v oblastiach intervencie 024/024bis/024ter/025/025bis/025ter/026/026bis, ako sa vymedzuje v [prilohe VI k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti](#), v ktorej sa stanovuje metodika sledovania klímy pre opatrenia podporované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

⁽⁹⁾ Tento údaj znázorňuje odhady nákladov na opatrenia spojené s energetickou efektívnosťou a s obnovou a výstavbou budov, na ktoré sa vzťahuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, a to na základe údajov zo septembra 2025. Tento údaj bol získaný súčtom odhadovaných výdavkov spojených s opatreniami sledovanými v oblastiach intervencie 025/025bis/025ter/026/026bis, ako sa vymedzuje v prílohe VI k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, v ktorej sa stanovuje metodika sledovania klímy pre opatrenia podporované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

⁽¹⁰⁾ Celkové finančné krytie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bolo na konci augusta 2024 stanovené na 650 miliárd EUR. Predtým oznámená suma 723 miliárd EUR predstavovala maximálnu výšku nenávratnej podpory z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (338 miliárd EUR) a pôžičiek z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (385 miliárd EUR), ktoré boli k dispozícii na základe nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, ale členské štáty ich v plnej miere nevyužili.

Investičnú medzeru pomohli preklenúť aj **nové zdroje zo systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ďalej len „ETS“)**. Z predaja 2 % emisných kvót EU ETS na roky 2021 – 2030 je financovaný **Modernizačný fond** ⁽¹⁾, ktorý je určený na pomoc členským štátom s nižšími príjmami pri modernizácii ich energetických systémov a zvyšovaní energetickej efektívnosti. Na konci roka 2023 už fond vyplatil 3 miliardy EUR na investície do energetickej efektívnosti v prijímajúcich členských štátoch, čo predstavuje štvrtinu všetkých vyplatených prostriedkov. Na základe súčasného trendu sa odhaduje, že do konca roka 2027 dosiahnu vyplatené prostriedky na energetickú efektívnosť 6,8 miliardy EUR.

Nové zdroje z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a zo systému ETS predstavujú 89 % tohto nárastu. Oba nástroje spravujú výlučne členské štáty.

Za rovnakých podmienok sa tak dostupné finančné prostriedky EÚ zvýšili o 62 %, a to z 21 miliárd EUR na 34 miliárd EUR (bez zdrojov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 103,9 miliardy EUR a z fondov ETS vo výške 6,8 miliardy EUR). Zodpovedá to ročnému príspevku z rozpočtu Únie vo výške 4,8 miliardy EUR v rokoch 2021 až 2027, ktorý sa zvýši na 20,7 miliardy EUR, ak sa zahrnie Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a Modernizačný fond.

Výrazne sa zvýšili aj **fondy politiky súdržnosti**, ktoré sa v rokoch 2021 až 2027 v podstate zdvojnásobili zo 17,8 miliardy EUR na 29 miliárd EUR, pričom cieľom strednodobého preskúmania je okrem toho zdvojnásobiť kohézne financovanie cenovo dostupného a udržateľného bývania. Fondy politiky súdržnosti sa ukázali ako úspešný nástroj na posilnenie spolupráce medzi verejnými a súkromnými finančnými inštitúciami v rôznych členských štátoch a pomohli zmobilizovať súkromné investície do obnovy v oblasti energetickej efektívnosti v praxi, pričom je dôležité poznamenať, že sa čoraz viac využívajú revolvingové finančné nástroje pre energetickú efektívnosť (úvery a záruky v kombinácii s grantmi).

⁽¹⁾ [Modernizačný fond](#).

Sociálno-klimatický fond sa začne využívať od roku 2026, keď sa postupne ukončí využívanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Fond bol vytvorený súčasne s rozšírením systému ETS na emisie zo spaľovania palív v budovách, cestnej doprave a iných odvetviach. Poskytne finančné prostriedky v celkovej výške 86,7 miliardy EUR, ktoré sa rozdelia medzi členské štáty, a to na podporu štrukturálnych opatrení, investícií do energetickej efektívnosti a obnovy budov, čistého vykurovania a chladenia, integrácie energie z obnoviteľných zdrojov a riešení mobility s nulovými a nízkymi emisiami.

Európsky fond pre energetickú efektívnosť (ďalej len „EEEF“): verejno-súkromné partnerstvo pre energetickú efektívnosť

Fond EEEF, ktorý bol založený v roku 2011, je verejno-súkromným dlhodobým investičným nástrojom určeným na podporu cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy. Fond poskytuje špecializované financovanie miestnym, regionálnym alebo národným orgánom alebo verejným či súkromným subjektom konajúcim v ich mene s cieľom zvýšiť úspory energie a energetickú efektívnosť a podporiť obnoviteľné zdroje energie v EÚ.

Fond, ktorý od roku 2013 každoročne vypláca dividendy, má rôznorodú akcionársku základňu, ktorú tvoria inštitúcie z verejného aj zo súkromného sektora vrátane Európskej komisie, ktorá prispela rizikovým kapitálom, Generali, Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, DBU a DWS/Wepla.

S celkovými investíciami vo výške zhruba 180 miliónov EUR podporil fond EEEF 18 projektov v 10 európskych krajinách, do ktorých sa zapojilo 56 verejných orgánov a ktoré ročne oslovili viac ako 2 milióny ľudí. Od svojho vzniku dosiahol fond významné výsledky a celkovo sa z neho investovalo viac ako 380 miliónov EUR. Podporil sa z neho celý rad projektov vrátane obnovy verejných budov, modernizácie pouličného osvetlenia, výroby energie z obnoviteľných zdrojov a čistej dopravnej infraštruktúry. Nástroj technickej pomoci v rámci fondu takisto zohral rozhodujúcu úlohu pri príprave projektov vedúcich k významným úsporám energie a zníženiu emisií skleníkových plynov. Do konca roka 2021 dosiahol fond kumulatívne úspory emisií CO₂ vo výške 740 460 ton a úspory primárnej energie vo výške 1 318 549 MWh.

Fond EEEF je dobrým príkladom špecializovaného verejno-súkromného partnerstva v oblasti energetickej efektívnosti, ktoré demonštruje potenciál kombinovaného financovania na využitie verejného kapitálu EÚ a získanie súkromných investícií. Konceptia fondu, ktorý v sebe spája zvýhodnené financovanie, technickú pomoc a odvetvové odborné znalosti, umožnila realizáciu projektov s veľkým vplyvom s relatívne nízkymi kapitálovými vstupmi EÚ.

2.1.2. Podpora skupiny Európskej investičnej banky vrátane podpory z rozpočtu Únie

Skupina Európskej investičnej banky (ďalej len „skupina EIB“) ⁽¹²⁾ ako klimatická banka EÚ a hlavný implementujúci partner pre fondy EÚ zohráva zásadnú úlohu pri financovaní energetickej transformácie.

Ako sa stanovuje v pláne klimatickej banky ⁽¹³⁾ a v nadväznosti na stratégiu vlny obnovy pre sektor budov, jej stratégia energetickej efektívnosti zahŕňa sprostredkované úvery a záruky, ako aj poradenské služby [Poradenské centrum InvestEU ⁽¹⁴⁾, najmä nástroj ELENA ⁽¹⁵⁾].

V dôsledku toho **sa zdroje určené na energetickú efektívnosť v rokoch 2012 až 2023 zvýšili 12,2-krát**. Finančné prostriedky skupiny EIB smerovali najmä do sektora budov a do inteligentných zariadení a riešení v súlade so stratégiou stanovenou v pláne.

Na druhej strane financovanie zostalo nízke v prípade malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“), priemyslu, kombinovanej výroby tepla a elektriny (ďalej len „KVET“) a diaľkového vykurovania. V septembri 2025 **spustili skupina EIB a Komisia iniciatívu energetickej efektívnosti pre MSP**, ktorá je súčasťou strategického plánu EIB ⁽¹⁶⁾ na roky 2024 – 2027. Táto iniciatíva poskytne v rokoch 2025 až 2027 finančné prostriedky vo výške 17,5 miliardy EUR, a to s cieľom takmer zdvojnásobiť súčasnú úroveň podpory energeticke efektívnych riešení pre MSP ⁽¹⁷⁾.

Európsky investičný fond (ďalej len „EIF“) dlhodobo podporuje čisté technológie, poskytuje investície rizikového kapitálu a zavádza iniciatívy, ako je napríklad čiastočná záruka na riziko na podporu zelených úverov pre projekty v oblasti energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov. Prostredníctvom Programu InvestEU sa fond EIF ďalej intenzívnejšie zameriava na financovanie projektov, ktoré podporujú dekarbonizáciu, energetickú efektívnosť, energiu z obnoviteľných zdrojov, udržateľnú mobilitu a obehové hospodárstvo, pričom do roku 2025 sa z neho celkovo investovalo približne 4,1 miliardy EUR.

Tabuľka 3: *Financovanie energetickej efektívnosti v rámci EÚ skupinou EIB (v mil. EUR)*

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Energetická efektívnosť	763	1 354	1 557	2 876	3 349	4 613
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Energetická efektívnosť	2 421	4 289	5 273	4 539	7 624	9 326

⁽¹²⁾ Skupina EIB je zložená z Európskej investičnej banky (EIB) a Európskeho investičného fondu (EIF).

⁽¹³⁾ [Plán klimatickej banky skupiny EIB na roky 2021 – 2025](#) a [Druhá fáza klimatickej banky skupiny EIB na roky 2026 – 2030](#).

⁽¹⁴⁾ https://investeu.europa.eu/investeu-programme/investeu-advisory-hub_sk.

⁽¹⁵⁾ <https://www.eib.org/en/products/advisory-services/elena/index>.

⁽¹⁶⁾ [Strategický plán skupiny EIB na roky 2024 – 2027](#).

⁽¹⁷⁾ [Iniciatíva EIB v oblasti energetickej efektívnosti v MSP](#).

Zdroj: skupina Európskej investičnej banky, 2024.

Upozorňujeme, že tieto údaje zahŕňajú zdroje z rozpočtu Únie, ktorý plní Európska investičná banka (ďalej len „EIB“) ako jeden z hlavných implementujúcich partnerov pre fondy EÚ, ako aj národné podporné a rozvojové banky. Tieto údaje by sa preto nemali pridávať k údajom uvedeným v predchádzajúcom oddiele. Tak je to napríklad v prípade programu záruk InvestEU a nástroja ELENA. Tieto údaje však poukazujú na viac ako dvanásťnásobný nárast investícií skupiny EIB do energetickej efektívnosti od roku 2012.

2.2. Verejná finančná podpora na úrovni členských štátov

Komisia vykonala analýzu schém verejného financovania zdola nahor. Následne prebehli konzultácie s členskými štátmi i) prostredníctvom výzvy na predkladanie podkladov⁽¹⁸⁾ a ii) prostredníctvom expertnej skupiny pre smernicu o energetickej efektívnosti. Táto správa je založená najmä na údajoch získaných priamo od členských štátov, pričom na vyplnenie prípadných medzier sa použili iné údaje z analýzy, ak boli k dispozícii.

Celkovo bolo v 27 členských štátoch identifikovaných 426 schém verejného financovania.

Treba zdôrazniť, že vzhľadom na to, že údaje o energetickej efektívnosti sa v rámci schém verejného financovania nezberajú systematicky, ide len o orientačné odhady.

Mnohé vnútroštátne schémy sú spolufinancované z programov EÚ. 103 schém získalo čiastočné alebo úplné spolufinancovanie z programov EÚ. Hlavným prispievateľom z hľadiska počtu aj objemu schém bol Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Vykázané príspevky EÚ vo výške 28,8 miliardy EUR boli z celkovej sumy odpočítané, aby sa zabránilo dvojitému započítaniu medzi schémami financovania na úrovni EÚ a vnútroštátnymi schémami financovania⁽¹⁹⁾.

V prípade 80 schém neboli doručené žiadne údaje o rozpočte, takže posúdenie vychádza z údajov týkajúcich sa 346 schém v celej Európe. **Podpora poskytnutá projektom energetickej efektívnosti z národných rozpočtov v rokoch 2014 – 2024 sa odhaduje na 360 miliárd EUR⁽²⁰⁾, t. j. približne 32,7 miliardy EUR ročne.** Ďalej sa uvádza rozdelenie rozpočtu podľa členských štátov.

Graf 1/tabuľka 4: Vnútroštátne schémy energetickej efektívnosti, 2014 – 2024

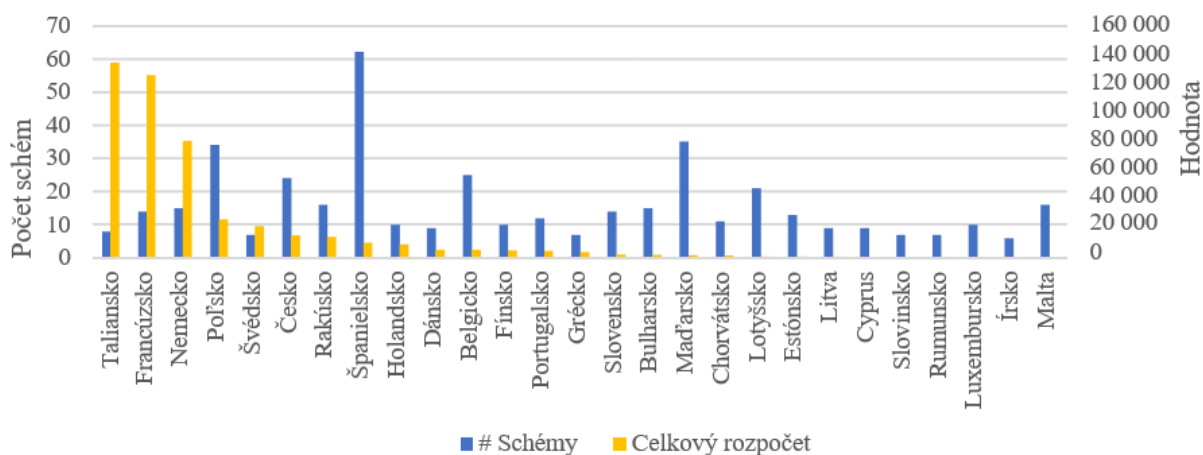

⁽¹⁸⁾ [Energetická efektívnosť – posúdenie úrovne financovania z prostriedkov EÚ a členských štátov.](#)

⁽¹⁹⁾ Členské štáty vo svojich príspevkoch uviedli celkovú sumu 28,8 miliardy EUR ako príspevok EÚ na implementované vnútroštátne schémy financovania.

⁽²⁰⁾ 388,7 miliardy EUR mínus 28,8 miliardy EUR z vykázaných príspevkov EÚ.

Počet schém a hodnota podľa členského štátu

Členské štáty	Počet schém	Celkový plánovaný rozpočet (v mil. EUR)	EUR na obyvateľa
Taliansko	8	134 465	2 284
Švédsko	7	22 067	2 104
Francúzsko	14	125 711	1 850
Rakúsko	16	14 537	1 608
Česko	24	15 697	1 491
Dánsko	9	5 720	969
Nemecko	15	80 563	958
Fínsko	10	5 186	933
EÚ27	426	388 654	864
Estónsko	13	1 137	849
Poľsko	34	26 655	710
Lotyšsko	21	1 171	623
Holandsko	10	9 467	528
Chorvátsko	11	1 877	488
Belgicko	25	5 684	487
Portugalsko	12	4 967	479
Slovensko	14	2 365	436
Litva	9	1 084	383
Grécko	7	4 032	381
Luxemburg	10	236	363
Bulharsko	15	2 332	360
Cyprus	9	361	289
Malta	16	146	279
Španielsko	62	10 663	224
Maďarsko	35	1 931	199
Slovinsko	7	331	157
Írsko	6	172	26
Rumunsko	7	263	14

Zdroj: Európska komisia, 2024. Poradie na základe EUR na obyvateľa.

Spomedzi väčších členských štátov sa vysokou mierou podpory vyznačuje Taliansko a Francúzsko. V rámci talianskeho programu *Superbonus* dostávali príjemcovia 110 % dotáciu vo forme daňových úverov. V prípade Francúzska sa odhaduje, že znížená sadzba DPH na obnovovacie práce (5,5 %), ktorá platí od roku 2014, stála od svojho zavedenia 90 miliárd EUR, čo predstavuje tri štvrtiny francúzskych výdavkov.

Granty, technická pomoc a úľavy na daniach sú **nenávratné** formy podpory, čo znamená, že tieto zdroje môžu byť poskytnuté príjemcom len raz a nevracajú sa späť do štátneho rozpočtu. Nenávratná podpora by sa mala zameriavať najmä na zraniteľných príjemcov, ktorí by mali problémy so splácaním podpory, a to buď z dôvodu nedostatku zdrojov, alebo v situácii tvrdej konkurencie s inými výdavkami. Na druhej strane finančné prostriedky získané v rámci návratných schém, ktoré zahŕňajú finančné nástroje, ako sú pôžičky, záruky a vlastný kapitál, sa musia vrátiť národným alebo regionálnym implementujúcim orgánom a v prípade revolvingových fondov sa môžu použiť na ďalšie operácie. Návratná podpora má zvyčajne vyšší potenciál pákového efektu. Existujú aj kombinované schémy, ktoré ponúkajú kombináciu návratnej a nenávratnej podpory. Tie sú obzvlášť vhodné na to, aby prijímatelia prijali investičné rozhodnutia, a to vzhľadom na ich dotačnú zložku (napr. bezplatná technická podpora alebo energetické audity, zvýhodnené úverové podmienky, kapitálové zľavy, úrokové sadzby alebo subvencie na poplatok za záruku).

Tabuľka 5: Rozdelenie vnútroštátnych schém podľa formy podpory

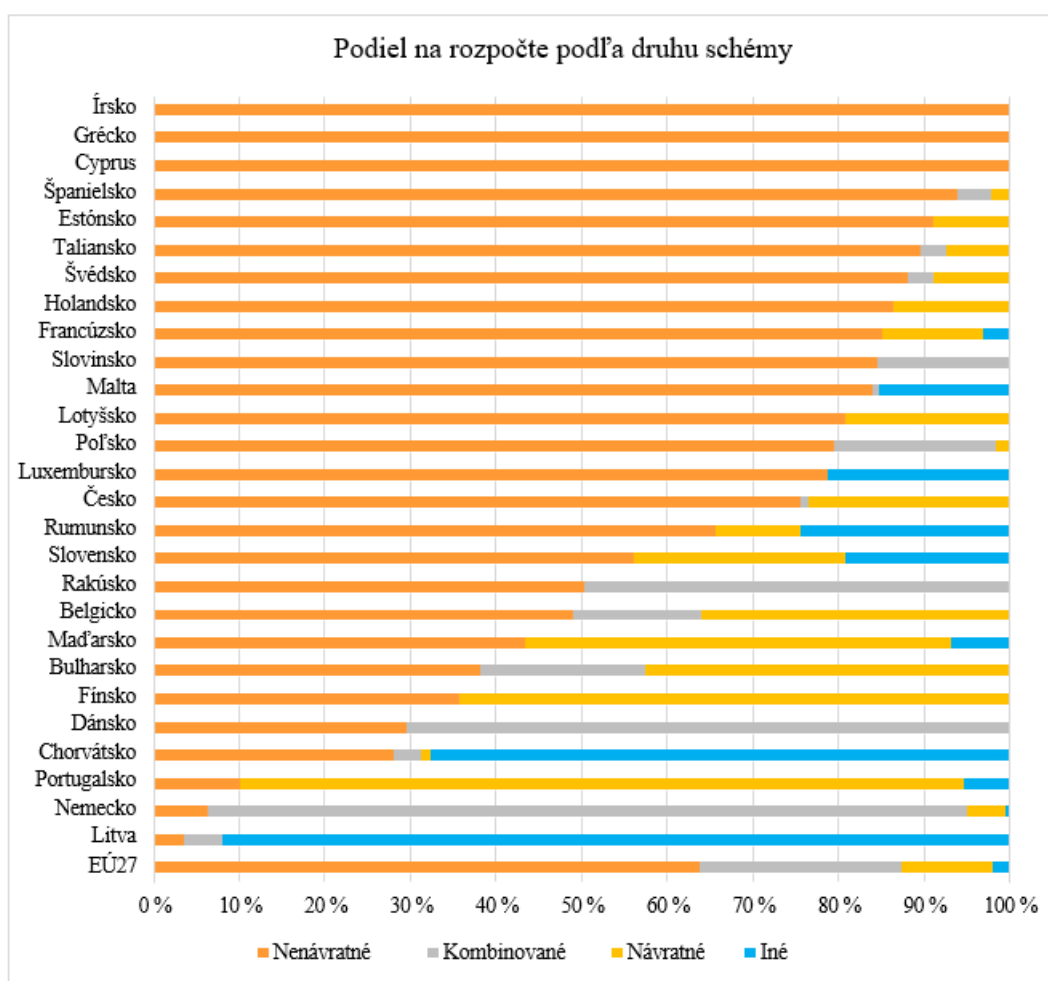
Druh schémy	Počet schém	Objem (v mil. EUR)	Podiel na objeme (v %)
Nenávratná	285	248 046	63,8 %
Kombinovaná	36	91 815	23,6 %
Návratná	69	41 621	10,7 %
Iná	36	7 172	1,8 %
SPOLU	426	388 654	

Zdroj: Európska komisia, 2024.

Členské štáty boli požiadané, aby poskytli údaje len za najrelevantnejšie schémy. Väčšina z nich vykázala menej ako 20, ale šesť členských štátov vykázalo väčší počet buď preto, že existujú samostatné podprogramy rozsiahlych programov (Česko, Maďarsko, Lotyšsko, Poľsko), alebo preto, že programy energetickej efektívnosti sú riadené regionálne (Belgicko, Španielsko).

Členské štáty sa rozhodujú najmä pre nenávratné schémy. Zatiaľ čo nenávratná podpora často pozostáva z grantov, niekoľko veľkých členských štátov (Francúzsko, Nemecko, Taliansko) využíva najmä úľavy na daniach. Finančné nástroje (návratné schémy) predstavujú viac ako 30 % financovania len v piatich členských štátoch (Belgicko, Bulharsko, Maďarsko, Fínsko a Portugalsko), zatiaľ čo kombinované schémy sú široko využívané len v troch členských štátoch (Rakúsko, Dánsko a Nemecko).

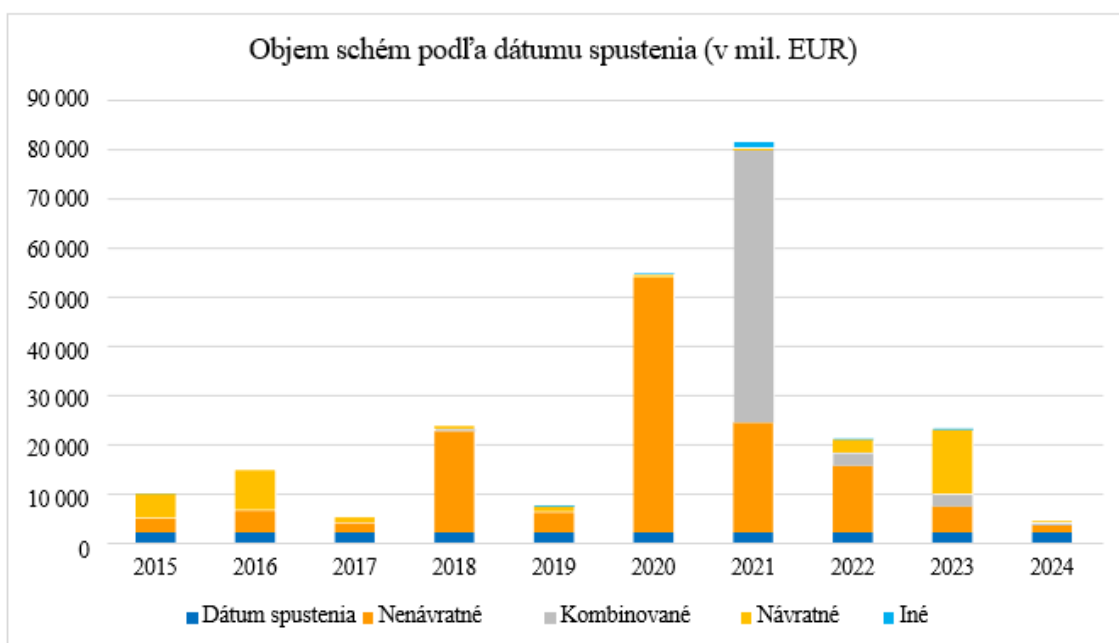
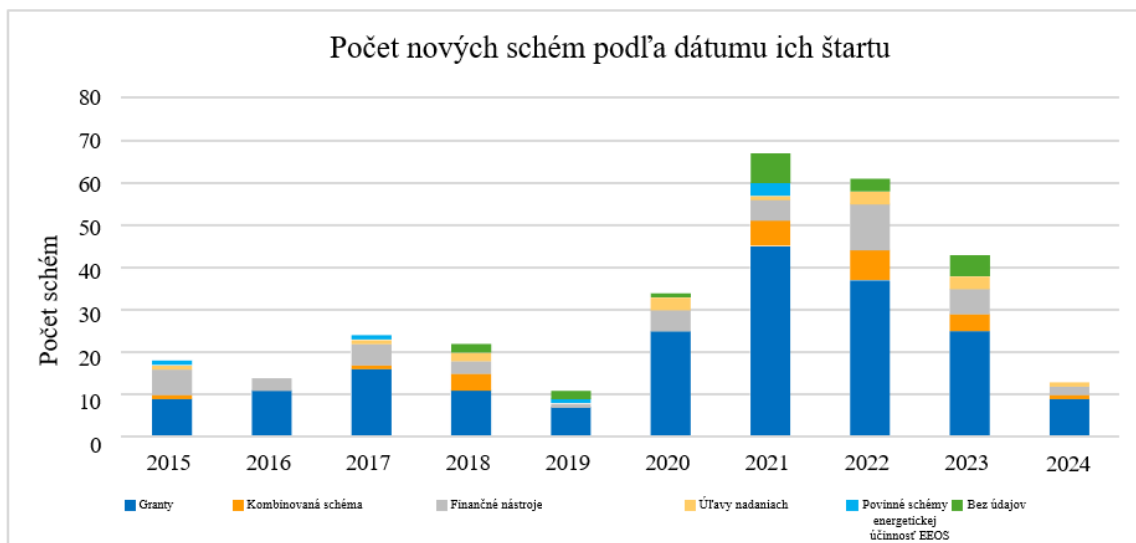
Graf 2: Rozdelenie rozpočtu vnútroštátnych schém podľa formy podpory – vnútroštátne rozdelenie

V snahe podporiť hospodársku obnovu po pandémii ochorenia COVID-19 využívali členské štáty svoje zdroje prevažne na financovanie grantových programov. Do roku 2019 sa počet nových schém energetickej efektívnosti vytváraných každý rok pohyboval medzi 10 a 25, ale v rokoch 2020 až 2023 vytvorili členské štáty najmenej 205 nových schém (34 až 67 ročne), a to najmä vďaka vykonávaniu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Mnohé z nich boli vo forme grantov (116), po ktorých nasledovali finančné nástroje (25). Z hľadiska objemu predstavovali granty 56,4 miliardy EUR a finančné

nástroje 16,5 miliardy EUR. Spomedzi nových programov bolo 48 zameraných na obytné budovy v celkovej výške 95,4 miliardy EUR, čo predstavuje 55,6 % celkového objemu prideleného na nové schémy v tomto období (171,5 miliardy EUR).

Grafy 3 a 4/tabuľka 6: Rozdelenie vnútroštátnych schém a rozpočtu podľa dátumu spustenia (v mil. EUR)

Dátum spustenia	Nenávratná	Kombinovaná	Návratná	Iná
2015	2 774	13	4 878	27
2016	4 421	–	8 050	–
2017	1 865	–	963	–
2018	20 645	252	566	–
2019	3 998	–	1 100	227
2020	51 887	–	381	213
2021	22 380	55 382	333	1 024
2022	13 576	2 476	2 696	164
2023	5 303	2 362	13 083	239
2024	1 481	334	280	–

Zdroj: Európska komisia, 2024.

3. POSÚDENIE VEREJNÉHO FINANCOVANIA ZO ZDROJOV EÚ A Z VNÚTROŠTÁTNYCH ZDROJOV

3.1. Posúdenie pákového efektu

3.1.1. Multiplikačný účinok a pákový efekt programov EÚ

Tabuľka 7: Rozpočet EÚ a pákový efekt (v mil. EUR)

	Rozpočet EÚ A	Národné spolufinancovanie B	Celkové investície C	Pákový efekt (A+B)/A	Celkový multiplikačný účinok C/A
Fondy politiky súdržnosti (2014 – 2020)	12 540	5 244		1,4	neuplatňuje sa
Fondy politiky súdržnosti (2021 – 2027)	24 986	11 275		1,5	neuplatňuje sa
Fondy poľnohospodárskej politiky (2014 – 2022)	710		1 695		2,4
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti	103 921				neuplatňuje sa
Modernizačný fond	3 085				neuplatňuje sa
Podprogram LIFE Prechod na čistú energiu (výzvy 2021 a 2022)	216		8 640		40,0
Nástroj ELENA	295		9 662		32,8
Európsky fond pre strategické investície (EFSD)	1 624		25 400		15,6
Program InvestEU	624		9 915		15,9

Zdroj: Európska komisia, 2024 a 2025.

Programy EÚ s významným podielom grantov majú obmedzený pákový efekt na energetickú efektívnosť. Pákový efekt fondov politiky súdržnosti je nižší než 1,5, čo znamená, že každé euro z rozpočtu Únie pritiahne ďalších 50 centov spolufinancovania z vnútroštátnych zdrojov. Celkový multiplikačný účinok nie je možné vypočítať, pretože nie je možné poskytnúť súhrnnú hodnotu celkových investícií vrátane súkromného financovania.

Pokiaľ ide o poľnohospodárske fondy, celkový multiplikačný účinok sa za roky 2014 až 2022 odhaduje na 2,4. Multiplikačný účinok Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a Modernizačného fondu je z dôvodu nedostatku údajov ťažké odhadnúť, ale keďže väčšina vnútroštátnych finančných prostriedkov pokrýva len časť celkových investícií (od 20 % až do 100 %), celkový verejný multiplikačný účinok možno preto odhadnúť na 2 až 3.

Fondy politiky súdržnosti podporujú využívanie finančných nástrojov s preukázateľnými výsledkami. V súčasnom VFR bolo na finančné nástroje vyčlenených 18,5 miliardy EUR, z toho 24 % na investície do energetickej efektívnosti (4,3 miliardy EUR). Hoci sa kategorizácia výdavkových položiek medzi dvoma obdobiami VFR líši, znamená to, že prostriedky z kohéznych fondov pridelené na finančné nástroje sa v porovnaní s obdobím 2014 – 2020 takmer strojnásobili (1,6 miliardy EUR) ⁽²¹⁾. Pri fondoch politiky súdržnosti sa väčšina členských štátov nabáda k využívaniu **kombinácií grantov a finančných nástrojov v rámci jednej operácie**. Nedeje sa to však systematicky vo všetkých členských štátoch a často sa ešte nedosahuje požadovaný rozsah.

Neexistujú presné údaje pre jednotlivé tematické ciele podľa tematických oblastí (t. j. energetická efektívnosť), ale v rokoch 2014 – 2020 dosiahli finančné nástroje v rámci fondov politiky súdržnosti pákový efekt 3,8 vo všetkých odvetviach, čo je výrazne nad priemernou hodnotou pre politiku súdržnosti 1,4. Pomocou finančných nástrojov sa v rokoch 2014 – 2020 zmobilizoval dodatočný súkromný kapitál zodpovedajúci 15 % rozpočtu politiky súdržnosti. **Komisia v spolupráci s EIB takisto ponúka rôznu technickú podporu na podnietenie zavádzania finančných nástrojov pre energetickú efektívnosť**, ako je napríklad modelový finančný nástroj pre energetickú efektívnosť ⁽²²⁾, platforma fi-compass a súvisiaca iniciatíva na rozšírenie energetickej efektívnosti ⁽²³⁾, platforma Súdržnosť pre transformáciu (C4T) ⁽²⁴⁾.

Programy EÚ, ktoré ponúkajú technickú pomoc, záruky a opatrenia zamerané na zvyšovanie trhového potenciálu, majú veľmi vysoký pákový efekt. Najmä nástroj

---

⁽²¹⁾ [Financial instruments under cohesion policy 2021-2027 \(Finančné nástroje v rámci politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027\) | Platforma otvorených údajov v oblasti súdržnosti.](#)

⁽²²⁾ Finančný nástroj pre energetickú efektívnosť je flexibilný model, ktorý ponúka členským štátom EÚ praktický návod, ako jednoducho zriadiť trhovo orientovaný finančný nástroj v kombinácii s grantom na poskytovanie finančnej a poradenskej podpory pre investície do energetickej efektívnosti (bývanie, MSP). Tento model ponúka najmä možnosť využiť finančné prostriedky dostupné z rozpočtu EÚ na mobilizáciu ďalších zdrojov od komerčných bánk a súkromných investorov pre takéto schémy, [investície do energetickej efektívnosti v rámci plánu REPowerEU](#).

⁽²³⁾ [Platforma fi-compass | Finančné nástroje v rámci zdieľaného riadenia EÚ](#) ponúkajú technickú pomoc riadiacim orgánom, pomáhajú im vykonávať štúdie uskutočniteľnosti, posúdenia *ex ante*, prípadové štúdie a ďalšie prípravné práce potrebné na zavedenie finančných nástrojov. Ako súčasť platformy fi-compass, iniciatíva [Scale-Up: finančné nástroje energetickej efektívnosti](#) spája odborníkov z rôznych inštitúcií, aby riešili prekážky pri vykonávaní finančných nástrojov energetickej efektívnosti a navrhovali riešenia. Pracovné skupiny založené na vykonávaní úloh vypracujú stratégie na zlepšenie a rozšírenie finančných nástrojov energetickej efektívnosti, pričom budú využívať najlepšie postupy a odborné znalosti z rôznych krajín EÚ.

⁽²⁴⁾ [Inforegio – Apply for C4T GROUNDWORK – technical assistance for Cohesion Policy investments \(Pripojte sa k C4T GROUNDWORK – technická pomoc pre investície v rámci politiky súdržnosti\).](#) Táto platforma poskytuje odbornú podporu členským štátom EÚ, regiónom a miestnym orgánom a pomáha im pri realizácii investícií v rámci politiky súdržnosti podľa cieľa politiky 2 vrátane investícií zameraných na energetickú efektívnosť. Podporné služby zahŕňajú rozvoj stratégií, zlepšenie monitorovania, zapojenie zainteresovaných strán, identifikáciu možností financovania, podporu prípravy výziev a budovanie kapacít.

ELENA, ktorý poskytuje poradenské služby miestnym projektom v oblasti energetiky a mobility a požaduje od príjemcov projektov pákový efekt minimálne 10 – 20 (v závislosti od odvetvia), výrazne prekročil svoj cieľ s priemerom 32.

Nástroj ELENA, ktorý je v súčasnosti riadený v rámci Programu InvestEU, úspešne využil zdroje EÚ ako počiatkový kapitál pre miestne investičné portfóliá v 25 z 27 členských štátov. Pákový efekt na úrovni až 40 sa dosiahol v rámci podprogramu LIFE Prechod na čistú energiu, ktorý zahŕňa požiadavky na spolufinancovanie a podporuje prijatie na trhu, rozvoj projektov a inovatívne prístupy, ako je napríklad vytvorenie pilotných finančných nástrojov.

Európsky fond pre strategické investície (EFSI), ktorého nástupcom je od roku 2021 Program InvestEU, je **nástrojom sprostredkovanej záruky**, ktorého cieľom je odstrániť investičnú medzeru v Európe prostredníctvom prilákania súkromných finančných prostriedkov na projekty v oblastiach, ako sú inovácie, infraštruktúra, sociálny rozvoj, rozvoj zručností a podpora pre MSP. Stal sa najväčším investičným nástrojom v rámci rozpočtu Únie s cieľom získať v rokoch 2014 až 2027 takmer 900 miliárd EUR. EFSI dosiahol pákový efekt na úrovni 15,6, ktorý by mal Program InvestEU dorovnať.

3.1.2. *Multiplikačný účinok vnútroštátnych programov financovania*

Údaje o multipikačnom účinku chýbajú pre väčšinu vnútroštátnych schém podpory. K dispozícii sú však údaje o súkromných investíciách, ktoré boli financované z vnútroštátnych zdrojov pre 71 takýchto schém.

Tabuľka 8: Pákový efekt vnútroštátnych schém energetickej efektívnosti

	Počet schém	Realizované	Súkromné	Spolu	Multiplikačný účinok
Celkovo, z toho:	71	36 394	56 045	92 019	2,5
Nenávratné	58	30 651	40 037	70 268	2,3
Kombinované + návratné	13	5 743	16 008	21 751	3,8
<i>Návratné</i>	<i>8</i>	<i>902</i>	<i>11 478</i>	<i>12 381</i>	<i>13,7</i>

Zdroj: Európska komisia, 2024.

Globálny multiplikačný účinok uvedený v tabuľke skrýva významné rozdiely medzi použitými nástrojmi. **Nenávratné schémy majú priemerný multiplikačný účinok 2,3**, čo možno chápať aj ako priemernú intenzitu grantu približne na úrovni 30 %. Pákový efekt súkromných investícií sa však v prípade spolufinancovania zo strany EÚ zvyšuje na 2,4, čo naznačuje, že finančné príspevky EÚ majú za následok pritiahnutie väčšieho množstva súkromných investícií.

Podľa dostupných údajov financovanie z prostriedkov EÚ nielenže nahrádza vnútroštátne financovanie, ale aj znižuje požiadavky na spolufinancovanie. Vysvetliť by sa to dalo tak, že zvýšením grantovej náročnosti daného programu sa spolufinancovaním EÚ znižuje potreba spoluinvestovania zo strany konečných príjemcov. Zároveň sú granty v sektore budov – či už vo forme financovania zo strany EÚ alebo vnútroštátneho financovania –

účinné, ak sa zameriavajú na konkrétnych vlastníkov (domácnosti s nízkymi príjmami/MSP), segmenty budov (budovy s najhoršou energetickou hospodárnosťou) alebo na hlbšiu obnovu, ktorá si vyžaduje značné investície.

V prípade finančných nástrojov sa multiplikačný účinok posudzuje ťažšie, pretože ho možno vypočítať len na základe miery plnenia rozpočtu, t. j. po uskutočnení investícií. **Multiplikačný účinok návratných schém sa odhaduje na takmer 14**, čo je v súlade s multiplikačným účinkom pozorovaným v prípade Programu InvestEU. Objem finančných nástrojov, o ktorých sú k dispozícii spoľahlivé údaje, je však veľmi obmedzený (900 miliónov EUR finančných prostriedkov vyplatených za 10 rokov).

Na záver možno konštatovať, že vzhľadom na rôznorodosť dostupných údajov je **ťažké presne vyčíslit' celkový multiplikačný účinok verejného financovania v členských štátoch**. Možno však predpokladať, že granty zvyčajne vytvárajú multiplikačný účinok približne na úrovni 3.

3.2. Ako sa verejné financovanie vyrovnáva s investičnými potrebami

V modeli PRIMES, ktorý Komisia používa na vykonávanie posúdení vplyvu a analýzu možností politiky pre sektor energetiky, sa odhaduje, že na dosiahnutie cieľov v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030 bude v rokoch 2021 až 2030 potrebné každoročne investovať približne 370 miliárd EUR ⁽²⁵⁾. Len v sektore budov sa potreba investícií v súčasnom desaťročí odhaduje na 242 miliárd EUR ročne, z toho 180 miliárd EUR na energetickú obnovu bytových budov a 62 miliárd EUR na energetickú obnovu servisných (nebytových) budov.

V správe Medzinárodnej agentúry pre energiu (IEA) o energetickej efektívnosti z roku 2024 ⁽²⁶⁾ sa odhaduje, že v rokoch 2021 až 2023 sa v Európe investovalo do energetickej efektívnosti v priemere zhruba 200 miliárd EUR ročne. Ak teda porovnáme investičné potreby s investíciami uskutočnenými v EÚ počas tohto obdobia, podľa odhadov agentúry IEA **predstavuje investičná medzera, ktorú je potrebné riešiť na dosiahnutie cieľov v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030, sumu 170 miliárd EUR ročne**.

Veľkosť predpokladanej investičnej medzery zodpovedá iným odhadom organizácií I4CE ⁽²⁷⁾ a Bruegel ⁽²⁸⁾. Organizácia I4CE odhaduje investičnú medzeru vo výške 137 miliárd

---

⁽²⁵⁾ Odhad vychádza z investícií na strane dopytu potrebných na dosiahnutie cieľov v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 podľa scenára modelu PRIMES pre plán cieľov v oblasti klímy do roku 2040 vrátane cieľov v oblasti energetickej efektívnosti, ale bez investičných potrieb v oblasti dopravy a nových stavieb.

⁽²⁶⁾ Správa IEA o energetickej efektívnosti z roku 2024, <https://iea.blob.core.windows.net/assets/f304f2ba-e9a2-4e6d-b529-fb67cd13f646/EnergyEfficiency2024.pdf>.

⁽²⁷⁾ Institute 4 Climate Economics (I4CE), *European Climate Investment Deficit Report* (Správa o deficite európskych investícií v oblasti klímy), zdroj: [20240222-i4ce3859-Panorama-EU_VA-40p.pdf](https://www.i4ce.eu/wp-content/uploads/2024/02/20240222-i4ce3859-Panorama-EU_VA-40p.pdf).

⁽²⁸⁾ Bruegel, *How to finance the European Union's building decarbonisation plan* (Ako financovať plán Európskej únie v oblasti dekarbonizácie budov), zdroj: [PB 12 2024.pdf](https://www.bruegel.org/publications/2024/02/pb-12-2024).

EUR ročne s odkazom na rok 2022 a organizácia Bruegel odhaduje investičnú medzeru vo výške 149 miliárd EUR ročne konkrétne pre sektor budov.

Tabuľka 9: Ročné investičné potreby v oblasti energetickej efektívnosti a súvisiaca investičná medzera v rokoch 2021 – 2030 (v mld. EUR)

	Investičné potreby	Investičná medzera
Energetická efektívnosť	370	170
Budovy	242	149

Zdroj: Európska komisia, 2024.

V kapitole 2 sa financovanie EÚ odhaduje na 20,6 miliardy EUR ročne a financovanie členských štátov na 32,7 miliardy EUR ročne. Možno teda konštatovať, že na energetickú efektívnosť je vyčlenených 53,3 miliardy EUR z verejných zdrojov, t. j. približne jedna šestina (14,4 %) celkových investičných potrieb.

3.3. Dosiahnuté úspory energie

3.3.1. Programy EÚ ⁽²⁹⁾

Vykazovanie úspor energie podľa finančného rámca EÚ sa v závislosti od požiadaviek jednotlivých programov značne líši. Neexistuje žiadna štandardná metóda sledovania alebo vykazovania úspor energie v dôsledku financovania z prostriedkov EÚ. Vykazovanie je takisto nejednotné z viacerých dôvodov vrátane neúplného a oneskoreného vykazovania a skutočnosti, že niektoré úspory energie sa vôbec nevykazujú, napríklad keď projekty majú vplyv na zníženie spotreby energie, ale ich rozpočtové oblasti intervencie nie sú označené ako „energetická efektívnosť“.

Preto nie je možné sledovať pokrok a merať celkový vplyv a efektívnosť z hľadiska úspor energie na jedno euro z rozpočtu Únie vynaložené na energetickú efektívnosť.

Príkladom osvedčeného postupu je, že v prípade nástroja ELENA sa od príjemcov vyžaduje, aby odhadli a vykázali úspory energie, ktoré vznikli vďaka ich projektom. Takto sa to deje od spustenia programu v roku 2009.

Tabuľka 10: Odhadované úspory energie podľa fondov

Schéma	Odhadované ročné úspory energie (MWh*)
Fondy politiky súdržnosti (2014 – 2020)	7 926 050
Fondy politiky súdržnosti (2021 – 2027)	neuplatňuje sa
Fondy poľnohospodárskej politiky (2014 – 2022)	neuplatňuje sa

(²⁹) [EU core performance indicators_15_07_0.pdf](#).

Podprogram LIFE Prechod na čistú energiu (2021 – 2027) ⁽³⁰⁾	8 344 000
Nástroj ELENA	4 936 030
Program InvestEU ⁽³¹⁾	230 736
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti ⁽³²⁾	33 388 511
Modernizačný fond	26 886 804

* Megawatthodina.

Zdroj: Európska komisia, 2024.

Na základe dostupných údajov predstavovali ročné úspory energie dosiahnuté prostredníctvom fondov EÚ do konca roka 2023 hodnotu 81,9 TWh, čo zodpovedá približne 6 % dodatočného úsilia potrebného na dosiahnutie cieľa Únie v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030. Z uvedených dôvodov však tento údaj vychádza z neúplných údajov a nepredstavuje skutočný vplyv financovania z prostriedkov EÚ.

3.3.2. Vnútroštátne programy

Údaje o úsporách energie sa vykazujú nerovnomerne. V troch členských štátoch (Dánsko, Írsko a Španielsko) sa úspory energie vykazujú v prípade viac ako 80 % schém, zatiaľ čo v ôsmich členských štátoch sa údaje nevykazujú. Celkovo sa úspory energie vykazujú len v prípade 135 schém v celej Európe.

Neexistuje žiadna štandardná metóda vykazovania zvýšenia energetickej efektívnosti. Úspory energie sa môžu odhadovať *ex ante* alebo vykazovať *ex post*. V prípade väčšiny schém (95 zo 137) sa vykazujú údaje o konečnej energetickej spotrebe, ale päť členských štátov používa údaje o primárnej energetickej spotrebe a niektoré (napr. Španielsko, Poľsko a Malta) vykazujú buď údaje o primárnej, alebo konečnej energetickej spotrebe v závislosti od schémy.

Za obdobie 2014 – 2024, na ktoré sa vzťahuje táto správa, sa vykázali údaje o úsporách energie v prípade 135 vnútroštátnych schém (menej ako 30 %). Vykázané celkové úspory energie predstavovali 135 611 696,46 MWh = 135,6 TWh ⁽³³⁾, čo je približne 10 % dodatočného úsilia potrebného na dosiahnutie cieľa Únie v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030.

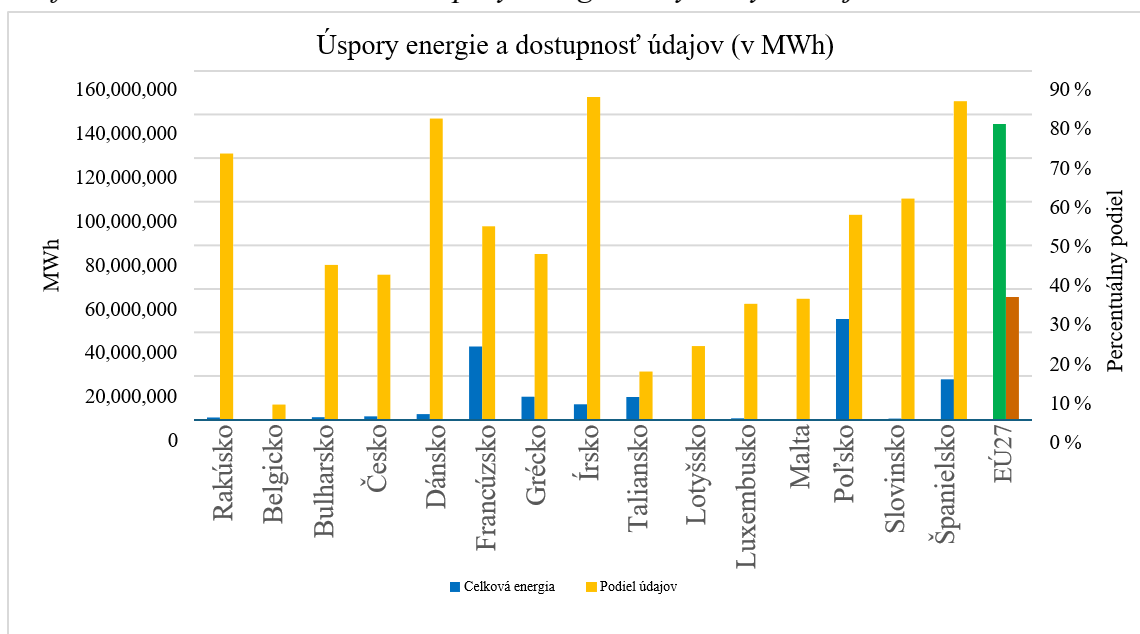
⁽³⁰⁾ Odhadovaný cieľ do roku 2030.

⁽³¹⁾ Údaje vykázané za rok 2023.

⁽³²⁾ Spoločný ukazovateľ úspory ročnej spotreby primárnej energie, ako ho vykázali členské štáty v roku 2024, [hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti](#).

⁽³³⁾ Ročné úspory dosiahnuté v roku 2023, ktorý je posledným rokom vykazovania.

Graf 5/tabuľka 11: Odhadované úspory energie vo vybraných krajinách

4. HLAVNÉ ZISTENIA A ZÁVERY

4.1. Hlavné zistenia

Z tejto správy vyplýva, že v oblasti financovania energetickej efektívnosti sa v posledných rokoch dosiahol značný pokrok, ktorý odráža výrazné zvýšenie rozpočtu Únie. Toto zvýšenie finančných prostriedkov je rozhodujúcim krokom k dosiahnutiu dlhodobých cieľov udržateľnosti a uspokojeniu dopytu po obnove energetickej hospodárnosti.

Prieskum 486 vnútroštátnych schém však odhalil **obmedzené využívanie kombinovaných a návratných schém financovania**, ktoré v súčasnosti predstavujú menej ako 25 % z celkového počtu. Toto nedostatočné využívanie je spôsobené nielen zložitou štruktúrou týchto schém v porovnaní so schémami dotácií založenými na grantoch, ale aj nedostatkom kapacity či obmedzenou kapacitou vnútroštátnych finančných subjektov špecializovaných na mobilizáciu investícií do energetickej efektívnosti.

Hoci finančné nástroje môžu stimulovať vyššiu úroveň súkromných investícií, využívajú sa menej často než granty. To poukazuje na potrebu účinnejšej súčinnosti medzi grantmi a finančnými nástrojmi. **Grantmi by sa mali podporovať špecifické sociálne alebo sektorové potreby**, ako sú zraniteľné domácnosti, mikropodniky alebo budovy s najhoršou energetickou hospodárnosťou, **zatiaľ čo finančné nástroje by mali byť rozšírené** a mali by pokrývať iné oblasti a maximalizovať vplyv verejných prostriedkov.

Dôkazy vyplývajúce z finančných nástrojov politiky súdržnosti navyše svedčia o tom, že **granty možno účinne kombinovať s finančnými nástrojmi** s cieľom zlepšiť prípravu projektov, motivovať k hlbšej energetickej obnove a zlepšiť cenovú dostupnosť pre

domácnosti s nízkymi príjmami, ktoré čelia energetickej chudobe. Rôzne formy grantov – ako napríklad dotácie na úrokovú sadzbu alebo záručné poplatky, technickú pomoc, investičné granty a kapitálové zľavy – možno kombinovať s úvermi, zárukami alebo vlastným kapitálom v rámci jednej operácie, čím sa schémy stávajú atraktívnejšími pre trh, ako aj pre finančných sprostredkovateľov. Skúsenosti z vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti poukazujú na význam kombinácie investičnej podpory s reformami, ako aj na vytvorenie potrebných podporných sietí (napr. jednotných kontaktných miest).

Finančné prostriedky EÚ na energetickú efektívnosť sú rozdelené do rôznych vnútroštátnych a regionálnych programov, ktoré riadia rôzne organizácie. Táto roztrieštenosť a **nedostatočná koordinácia** medzi verejnými a finančnými inštitúciami obmedzuje využívanie kombinovaného financovania a bráni mobilizácii súkromných investícií.

Okrem toho **by sa verejné financovanie mohlo zefektívniť presunutím pozornosti z jednotlivých projektov na súhrnné projekty**. To zahŕňa podporu šandardizácie, vytváranie úspor z rozsahu a dosiahnutie kritickej veľkosti pre prístup k financovaniu. Podpora agregátorov projektov je však často obmedzená pravidlami a predpismi vrátane bankových postupov pre dlhodobé financovanie, záruk a zábezpeky. Príslušné programy financované z prostriedkov EÚ, ako napríklad ELENA a podprogram LIFE Prechod na čistú energiu, ktoré efektívne využívajú zdroje z rozpočtu Únie a preukázali, že majú významný pákový efekt a multiplikačný účinok, majú zároveň relatívne malý rozpočet.

Chýbajúce štandardizované údaje a vykazovanie údajov o projektoch energetickej efektívnosti, investíciách a úsporách energie sú naďalej výzvou z hľadiska hodnotenia pokroku a merania vplyvu. Platí to najmä pre väčšie programy alebo špecifické cieľové skupiny obyvateľstva (napr. zraniteľné domácnosti) a pre budovy s najhoršou energetickou hospodárnosťou, ktoré môžu z energetickej obnovy získať najviac.

4.2. Závery

Napriek výraznému pokroku pri zvyšovaní verejnej podpory pre projekty energetickej efektívnosti **pokrýva verejné financovanie v súčasnosti len obmedzenú časť (15 %) celkových odhadovaných investícií potrebných** na dosiahnutie cieľov Únie v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030. **Ukončenie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v roku 2026 predstavuje riziko ďalšieho prehĺbenia tejto investičnej medzery**, čo sťažuje využitie celého potenciálu energetickej efektívnosti.

Obnova budov a zlepšenie energetickej efektívnosti v MSP a mikropodnikoch prinášajú značné dlhodobé úspory, ale najmä zraniteľné domácnosti a MSP potrebujú finančnú podporu na pokrytie počiatočných nákladov na prvotné investície.

Efektívnejšie, cielenejšie a výkonnejšie schémy financovania na úrovni Únie, na vnútroštátnej a regionálnej úrovni môžu občanom a podnikom priniesť jednoduché, prispôsobené a atraktívne energetické riešenia.

Preto je naliehavo potrebné **maximalizovať katalytický účinok verejného financovania a jeho vplyv na transformáciu trhu, aby sa uvoľnili významné súkromné investície a aby sa využil potenciál energetickej efektívnosti z hľadiska konkurencieschopnosti, cenovej dostupnosti energie, bezpečnosti, zdravia a kvality života**, čím sa zabezpečí, že Únia splní svoje ciele v oblasti energetickej efektívnosti, najmä v oblasti obnovy budov, do roku 2030 a neskôr. Zároveň by mali špecializované nástroje a politické opatrenia naďalej prispievať k stimulácii dopytu po investíciách do energetickej efektívnosti vrátane napríklad služieb jednotných kontaktných miest, ako aj k stimulácii ponuky inovatívnych a súkromných riešení financovania energetickej efektívnosti vrátane zjednodušenia a rozšírenia trhu so službami v oblasti energetickej efektívnosti.

Modernizovaný rozsah navrhovaného rozpočtu na roky 2028 – 2034 umožňuje túto optimalizáciu realizovať. Najmä plány národného a regionálneho partnerstva budú spájať reformy s investíciami vrátane investícií do zlepšenia energetickej efektívnosti spolu s novým Európskym fondom pre konkurencieschopnosť, ktorý posilní hospodárstvo Únie prostredníctvom investícií zameraných na dekarbonizáciu európskeho hospodárstva a podporu energetickej efektívnosti.

Z rozpočtu Únie sa bude podporovať aj **rozvoj a rozšírenie finančných nástrojov a schém kombinovaného financovania**, ktoré kombinujú granty, poradenské služby a záruky s cieľom uspokojiť potreby jednotlivých odvetví. **Odporúčanie Komisie o uvoľnení súkromných investícií do energetickej efektívnosti** poskytuje členským štátom a účastníkom trhu cenné usmernenia a konkrétne príklady na mobilizáciu zdrojov súkromného sektora.

Na zlepšenie účinnosti a využívania verejných a súkromných finančných prostriedkov je potrebná silná **pomoc pri rozvoji projektov, iniciatívy zamerané na zvyšovanie trhového potenciálu a opatrenia na budovanie kapacít**. V budúcom VFR bude Komisia vychádzať z existujúcich programov EÚ, ako je podprogram LIFE Prechod na čistú energiu a nástroj ELENA, ktoré preukázali vysoký pákový efekt z hľadiska investícií a úspor energie, aby pripravila pôdu pre väčšie programy priamych investícií.

S cieľom maximalizovať vplyv verejného financovania na podporu investícií do energetickej efektívnosti **by členské štáty mali viac využívať finančné nástroje** a znížiť svoju závislosť od grantov. Granty by sa však stále mali využívať na riešenie zlyhaní trhu a zabezpečenie sociálneho začlenenia a cielenej podpory špecifických sektorových potrieb.

Súčasne by mal rámec podporovať účinné zavádzanie a využívanie podporných nástrojov, ako sú úvery a hypotéky na energetickú efektívnosť a kombinované portfóliové záruky na obnovu budov, uzatváranie zmlúv o energetickej efektívnosti, finančné schémy platieb za výkon, daňové stimuly a normy energetickej hospodárnosti.

Vzhľadom na zložitosť a výzvy spojené s financovaním projektov energetickej efektívnosti Komisia uznáva rastúcu potrebu účinných riešení financovania, veľkých **investičných projektov** v oblasti energetickej efektívnosti a **zníženia rizika investícií**.

Nástroje na urýchlenie energetickej efektívnosti by mohli zahŕňať sektorové komponenty na rýchle zvýšenie investícií do obnovy budov, MSP, mikropodnikov a vykurovacích a chladiacich systémov. Členské štáty by mohli do vývoja týchto nástrojov zapojiť národné centrá európskej koalície na financovanie energetickej efektívnosti.

Verejno-súkromné partnerstvá, ako napríklad fond EEEF, sa osvedčili pri rozširovaní investičných projektov a mobilizácii finančných prostriedkov súkromného sektora. To poukazuje na potenciálne výhody replikácie a rozšírenia tohto modelu v širšom rámci financovania energetickej efektívnosti v EÚ. Tieto partnerstvá môžu slúžiť ako model pre urýchľovacie nástroje novej generácie. Únia môže týmto spôsobom uvoľniť významné výhody pre projekty energetickej efektívnosti vrátane zníženia rizika, zvýšenia financovania a zlepšenia prípravy projektov.

A napokon v snahe výrazne zvýšiť súkromné investície do energetickej efektívnosti a zároveň zabezpečiť efektívne využívanie verejných prostriedkov spustila Komisia v roku 2024 **európsku koalíciu na financovanie energetickej efektívnosti**. Pokračovanie a ďalšie posilňovanie tohto štruktúrovaného partnerstva medzi Komisiou, členskými štátmi, finančnými inštitúciami a priemyslom má zásadný význam pre dosiahnutie cieľov Únie v oblasti energetickej efektívnosti.

Komisia vyzýva Európsky parlament aj Radu, aby túto správu vzali na vedomie.